

Ratkojakonkari muistelee

Olen aloittanut ristikoiden ratkomisen ennen kouluun menoa. Muutaman vuoden kuluttua ratkojanurani saavuttaa 70 vuoden rajapyykin. Koko tuon ajan ristikot ovat olleet yksi minun ykkösharrastuksistani.

Muistelen seuraavien kirjoitusteni aikana tuota pitkää ratkontaputkea. Mitä on jäänyt kirkkaimpana mieleen? Miten ristikot ovat muuttuneet ja kehittyneet ratkojan kannalta? Onko jotain yksittäisiä huippuhetkiä?

Tällä kertaa muistelen 1950-lukua. Olin silloin aika lailla noviisi ratkonnan saralla. Toisaalta tarjontaa oli kovin vähän eli ratkontataitojen kehitys oli väistämättä hidadista, ilmestyneiden ristikoiden määrän mukaan. Minä olin tosin onnekas pikkupoika, sillä kotiin tuli Apu, toiseen mummolaa Seura ja toiseen Viikkosanomat. Hesarin (jota Turun puolella ei luettu) taisi olla ainoita sanomalehtiä, joissa ristikoita julkaistiin. Aikakauslehdistä edellä mainitut olivat lähes ainoita.

Kovin harvoin pystyin tuolloin ratkomaan ristikkoja täyteen. Minua kuitenkin viehättivät toistensa kanssa ristiin menevät sanat niin paljon, että jaksoin yrittää. Ratkontakavereita ei ollut. Koko kylällä ainoa ristikoista innostunut oli setäni vaimo, joka sitten toisaalta jaksoi minua koko ajan innostaa ja joskus neuvoi myös ratkaisusa-

nojen löytämisessä.

Olin onnekas myös siinä, että toisessa mummolassa ei heitetty lehtiä pois, vaan monta vuosikertaa Viikkosanomia oli ulla-kolla siisteissä vuosikertanipuissa. Tämän keksimisen jälkeen vietin (varsinkin kesä-aikaan) pitkiä rupeamia tuolla ullakolla kynnän ja kumin kanssa. Kaikkien ristikoiden oikeat ratkaisut pystyi tarkistamaan saman tien ja pähkäilemään, miten mikäkin sana oli vihjeitetty.

Juuri Viikkosanomat oli tuolloin muistini mukaan paras ristikkolehti. Ristikoiden laatijat mm. kerrottiin joka kerta. Opin mummolan ullakolla tunnistamaan sellaisia laatijakonkareita kuin Ilmari Karisto ja I. H. Melasniemi. Juuri Melasniemi kohosi aika nopeasti ykkössuosikikseni. Hänen ristikoissaan oli pitkiä sanoja ja muita suurempia aukioita (joita jo silloin arvostin, ehkä enemmän vaistonvaraisesti kuin analyttisesti).

Ristikot, joita ratkoin tuolloin, olivat peruskuvarikkoita, laadintapohjaltaan usein helppoja. Pääkuvat eivät vielä tuolloin olleet kovin hallitsevia. Noina varhaisina ratkontavuosina opin myös monia ristikkofakkeja. Moni ratkaisusana jäi ymmärtämättä, tiesin vain, että tiettyyn vihjeeseen tuli tietty ratkaisusana, mutta en, mitä ne tarkoittivat. Kotona ei ollut tietosanakirjoja, lähin kirjasto oli niin kaukana, että sinne ei ollut mitään asiaa.

Oltiin menossa kohti 1960-lukua, josta tuli varsinaisen ristikoiden läpimurron aika Suomessa.

Antti Skyttä

antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoihaisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi